

Profesor dr. August Miříčka sedmdesátníkem.

Jaroslav Kallab.

Dne 2. prosince m. r. dosáhl prof. Miříčka sedmdesátého roku svého věku, tedy stáří, kdy platné předpisy jej přinutily, aby se vzdal další činnosti na universitě. Při duševní i tělesné svěžesti a mnohostranné činnosti jubilantově neznamená to jistě ukončení jeho vědecké působnosti, takže jistě by předčasnou byla snaha podati definitivní obraz jeho vědeckého působení a významu. Přes to je opuštění katedry pro každého vědeckého pracovníka tak významnou změnou ve způsobu práce, že byt by, jak možno u Miříčky doufati, neznamenalo závěr vědecké činnosti, znamená ukončení významné její kapitoly, jež ospravedlňuje souborné ocenění dosavadní působnosti. Tak se též stalo nejen v řadě denních listů, nýbrž i ve všech našich časopisech odborných. Ani náš časopis nemůže nechati událost tak významnou bez povšimnutí.

Na rozdíl od velké části profesorů právnických fakult stal se Miříčka profesorem (v r. 1906), když měl již za sebou dvacetiletou praxi soudní, již opustil v hodnosti rady zemského soudu. Třeba již jako auskultant byl uveřejnil v Právniku řadu právnických úvah, přece dlouholeté zabývání se praxí dalo jeho práci určitý, přesně vyhraněný směr a ráz. Tak již jeho habilitační práce „Ist die militärische Strafgerichtsbarkeit auf Militärdelikte einzuschränken?“ (1899) má ráz čistě praktický a také nejvýznamnější jeho spis „O formách trestné viny a jejich úpravě zákonně“ (1902 v Rozpravách české Akademie 1903, doplněn a vydán německy pod nadsipem „Die Formen der Strafschuld und ihre gesetzliche Regelung“), na jehož základě jeho habilitace, jež se stala prvotně (1900), pro vojenské trestní právo, rozšířena (1903) na trestní právo obecné, řeší problémy převážně se stanoviska praktického. V tom vidím velkou přednost tohoto díla, neboť třeba se dotýká nejspornějších a nejspletitějších otázek obecných nauk trestního práva, jako je otázka nebezpečí, kauzální souvislosti, a otázka viny sama, zůstává ušetřeno beznadějného, někdy diletantského bloudění v nepřehledné spleti filosofických názorů o těchto otázkách v jiné souvislosti uplatňovaných, jež velkou část literatury trestního práva té doby činí při zdánlivé učenosti tak neplodnou, a jde pevně za svým cílem: podati řešení pro praxi nejlépe upotřebitelné a při tom požadavku jednotného rozhodování, tedy požadavku spravedlnosti

nejlépe hováří. V úvodě k této práci charakterisuje Miříčka vědu trestního práva jako vědu „převážně praktickou, nesoucí se za samostatnými cíly svými, ležícími v oboru života skutečného, cíly, jichž nesmí s očí pustití“, a anticipuje pragmatismus, prohlašuje: „Mám za to, že . . . legislativní způsobilost určité teorie je zároveň otázkou její způsobilosti životní, zkušebními kamenem její abstraktní správnosti.“ Kolika zbytečných a neplodných sporů a jakých bludných cest mohla věda trestního práva býti ušetřena, kdyby toto čistotné rozlišování filosofie a praktické jurisprudence bylo bývalo obecnou vědeckou směrnicí!

„Legislativní způsobilost teorie“ zůstává Miříčkovi kriteriem správnosti i v druhém jeho obsáhlejší spise „Delikty tiskové ve vědě, zákonodárství i judikatuře“ (1908), i v dlouhé řadě jeho časopiseckých článků, připínajících se převážnou většinou k aktuálním otázkám legislativním i právním praxe. (Výpočet těchto článků viz ve Věstníku Čs. společnosti pro právo trestní, IX, 1933, str. 67 n.)

Svou dlouholetou praktickou činností i tímto rázem své vědecké činnosti, jež odborně se dotýkala v praxi nejspornějších otázek trestního práva, byl Miříčka nad jiné uzpůsoben k úkolům, jež čekaly po převratu representanta trestního práva na nejstarší naší universitě: pomáhat mladému státu při jeho prvních krocích zákonodárných a representovati jej v mezinárodních odborných sdruženích, v nichž, jak vyplývá z povahy věci, vždy převládá potřeba dohody v otázkách rázu převážně praktického.

Jen ten, kdo jako pisatel této vzpomínky měl příležitost zblízka stopovati práci Miříčkovo v poradách legislativních, jmenovitě v redakční komisi zákona na ochranu republiky, v komisi pro osnovu trestního zákoníku i řádu a v poradách o osnově zákona o trestním právu mládeže, může odhadnouti význam, jež pro zdar těchto prací mělo vedení Miříčkovo. Prost jakéhokoli dogmatického zaujetí — vyjímaje snad otázku tripartice forem viny a subjektivní teorie pokusu — jež někdy účast profesorů-teoretiků při pracích legislativních činí méně žádoucí, vypraven nekonečnou trpělivostí a konciliantností, s výjimečným darem rychle postřehnouti praktické důsledky navrhované formulace, a nade vše s docela mimořádnou schopností myšlenky vyjadřovati přesně, stručně a koncise krásnou a správnou češtinou, byl přímo ideálním předsedou legislativních komisí, pod jehož vedením pracovati nikdy neunavovalo, vždy podněcovalo k hlubšímu pojetí úkolu, ano poskytovalo jakési uspokojení estetické.

Tytéž vlastnosti učinily Miříčku nad jiné povoláním zastupcem československé vědy trestního práva v mezinárodních organizacích odborných; uplatnil se jmenovitě jako člen Association internationale de droit pénal, jejíž československou od-

bočku založil a zdárně vede, a na Mezinárodních sjezdech vězeňských, z nichž X., konanému v Praze, předsedal.

Praktický směr myšlení vedl Miříčku i k organizaci soudní péče o mládež v Praze, ke zřízení kriminalistického ústavu při právnické fakultě pražské, jenž za jeho vedení pořádal řadu kriminalistických přednášek, a konečně k rozsáhlé činnosti ve službách stavovských zájmů vysokoškolských učitelů.

V pořadí profesorů trestního práva na české universitě pražské zaujímá Miříčka po Zuckerovi a Storchovi a vedle předčasně zemřelého Prušáka význačné místo, pro něž si přinesl svůj osobní ráz, charakterisovaný věrnou, poctivou a pilnou službou právní praxi; v tom směru těžko bude jiným nahrazen. V ostatní své činnosti jistě ještě nepronесl poslední své slovo, takže jak od jeho činnosti legislativní, tak od jeho mezinárodních styků a spojení jistě možno ještě očekávati mnohé, čím poslouží rozvoji trestního práva v naší republice.